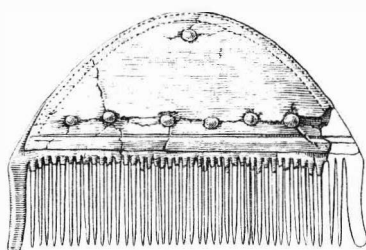

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1969

BRNO 1971

SÍDLIŠTNÍ JÁMA Z MLADŠÍ DOBY BRONZOVÉ V MORAVSKÉ NOVÉ VSI (okr. Břeclav)

ZDENĚK KLANICA, AŮ ČSAV Brno
(Tab. 9—11)

Při terénních úpravách na fotbalovém hřišti v obci Moravská Nová Ves zachytil bagr počátkem listopadu 1969 sídlištní jámu. Místo nálezů je vzdáleno asi kilometr od pravěkého sídliště s objekty různých kultur v trati „Padělky od vody“. Nález byl ohlášen expedici AŮ v Mikulčicích, jejíž pracovníci provedli na místě 10. listopadu 1969 záchraňovací výzkum.

Jáma, zahlobená do jílovitého podloží, měla kruhovitý půdorys o průměru asi 150 cm. Nad mísovitým dnem ležela silná vrstva střepů, z nichž se podařilo částečně rekonstruovat několik nádob. Jsou to velká bezuchá osudí s mírně kónickým hrdlem, které nasedá na baňatou spodní část, zdobenou velmi mělkým svislým žlábkováním. Dvě z nich mají podhrdlí zdobeno vleštovaným pásem s plastickými vypnulínami. Řada zlomků černě glazované keramiky je opatřena na výduti svislými žeběrky. U některých okrajů se vyskytuje fazetování. Ze střepů byla částečně doplněna široce rozetřená miska s černě glazovaným vnitřkem a rýhovaným vnějším povrchem.

Keramiky ve své většině prozrazuje svoji příslušnost k pozdní středodunajské mohylové kultuře s počínajícími náznaky „smíšeného kulturního horizontu, předcházejícího vlastní velatické kultuře.“¹

P o z n á m k a :

¹ J. Říhovský, Počátky velatické kultury na Moravě, Sl. Arch. IX (1961): 107 a d.

Eine Siedlungsgrube der jüngeren Bronzezeit in Moravská Nová Ves (Bez. Břeclav). Bei der Geländeherrichtung für den Fußballplatz in der Gemeinde Moravská Nová Ves schnitt der Bagger anfangs November 1969 eine Siedlungsgrube an. Diese Grube ist etwa 1 km von der Flur „Padělky od vody“ entfernt, wo eine vorzeitliche Siedlung mit Objekten verschiedener Kulturen angetroffen wurde.

Die in den tonigen Untergrund eingetiefte Grube hatte einen kreisrunden Grundriß von annähernd 150 cm Durchmesser. Auf dem schüsselförmigen Boden lag eine mächtige Scherbenschicht. Aus den angetroffenen Bruchstücken konnten einige Gefäße teilweise rekonstruiert werden.

Die Keramik ist größtenteils der späten mitteldonauländischen Hügelgräberkultur zuzuordnen, es finden sich aber auch schon Anzeichen des „gemischten Kulturhorizonts, welcher der Velaticer Kultur vorangeht.“

VÝZKUM VELATICKÉHO SÍDLIŠTĚ V LOVČIČKÁCH V ROCE 1969 (okr. Vyškov)

JIRÍ ŘÍHOVSKÝ, AŮ ČSAV Brno
(Tab. 12)

Výzkumná sezóna v roce 1969 pokračovala plošným odkryvem západně od rozlehlé halové stavby E. Na ploše 2000 m² (50 × 40 m) se našly další čtyři půdorysy kulových objektů (celkový jejich počet tím vzrostl na 40), 30 menších i větších zahlobených zásobních sklípků dížovitého tvaru, 2 hluboké obilní jámy vakovitého tvaru a část rozsáhlého a hlubokého komplexu jam stavebních či materiálových. Celou plochou výzkumu procházely úhlopříčně dva tmavší pruhy, pozorované při výzkumu již v minulých sezónách.

Nově zjištěné kulové objekty patří dvěma běžným typům na tomto sídlišti:

1. Menší domky čtvercovitého půdorysu mají délku stěny 380 až 430 cm. Každou stěnu tvořily tři svislé kůly — devátý kůl uprostřed nesl hřebenovou vaznici sedlové střechy (půdorysy AO a AP). Podle uspořádání kulových jamek v půdoryse AO měla střecha spád k jihozápadu a k severovýchodu. Zastavěná plocha těchto domků se pohybovala mezi 15,2 m² a 17,2 m².
2. Další dva domy měly sice větší rozlohu, ale žádný kůl uvnitř. Jejich půdorys tvořily dvě řady kulových jamek: delší stěny domu AN po čtyřech, domu AR po šesti; kratší stěny měly pouze rohové kůly. Rozměry menšího domu AN byly 400 × 660 cm (zastavěná plocha 26,4 m²), většího domu AR 420 × 820 cm (zastavěná plocha 34,4 m²).

Zahlobené zásobní jámy se nelišily od předcházejících. Měly obvyklý dížovitý tvar se širokým a pečlivě vypracovaným vodorovným dnem. Novinkou výzkumu v roce 1969 byl však nález dvou větších „obilních“ jam vakovitého tvaru s vyklenutými stěnami, přecházejícími plynule do polokulovité prohnutého dna. Jejich stěny nesly stopy červeného vypálení.

Tmavší pruhy, rýsující se na povrchu sprašového podloží v šířce 1 až 3 m (dosahují ve spraš hĺoubky 10 až 30 cm), probíhaly úhlopříčně celou zkoumanou plochou ve tvaru kříže. Delší rameno vedlo v severojižním směru zhruba po spádnicí, kratší rameno sledovalo ve směru od východu k západu vrstevnici. Zatímco v předcházejících letech respektoval průběh těchto tmavších pruhů rozmístění křulových objektů (až na půdorys domu U zřejmě s odlišnou stavební technikou stěn), na ploše zkoumané v roce 1969 protínal půdorys domu AN a vyplňoval podélně celou vnitřní plochu půdorysu domu AR. Dosavadní jejich interpretace jako cesty nebo odtoku povrchové vody se tím ukázala méně pravděpodobnou.

Podle nálezoového materiálu (byl pouze v zahloubených jamách) patřily všechny objekty velatické fázi kultury středodunajských popelnicových polí — stupni HaA.

Die Ausgrabungen auf der Velaticer Siedlung von Lovčičky im Jahre 1969 (Bez. Vyškov). Die Grabungskampagne setzte 1969 mit der Flächenabdeckung westlich des großen Hallenbaus E fort. Auf einer Fläche von 2000 m² (50 × 40 m) erschlossen wir 4 weitere Pfostenhäusergrundrisse, wodurch ihre Zahl auf 40 stieg, 30 kleinere und größere kesselförmige Vorratsgruben, 2 schlauchförmige Getreidegruben und einen Teil des ausgedehnten Komplexes tiefer Bau- oder Materialgruben. Die ganze Grabungsfläche durchzogen diagonal zwei dunkle Streifen, die schon in den vorausgehenden Grabungskampagnen beobachtet wurden. Die neuentdeckten Pfostenbauten gehören zu den beiden in der Siedlung üblichen Haustypen. Zweimal begegnet ein quadratischer Grundriß, den drei Reihen zu je drei Pfostenlöchern bilden (Grundriß AO und AP) und zweimal ein rechteckiger Grundriß, den einmal zwei Reihen zu je vier (Grundriß AP) und ein zweitesmal zu je 6 Pfostenlöchern bilden (Grundriß AR). Alle Objekte dürfen wir aufgrund des angetroffenen Keramikguts der Velaticer Phase der mitteldonauländischen Urnenfelderkultur, der Stufe HaA im Sinne Reineckes, zuweisen.

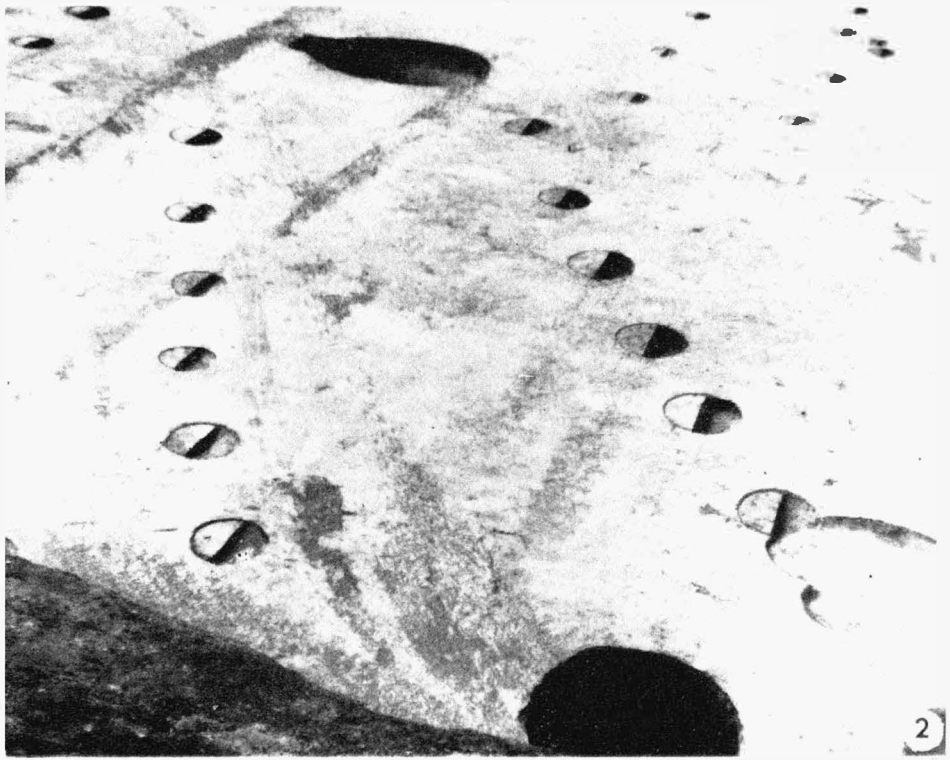
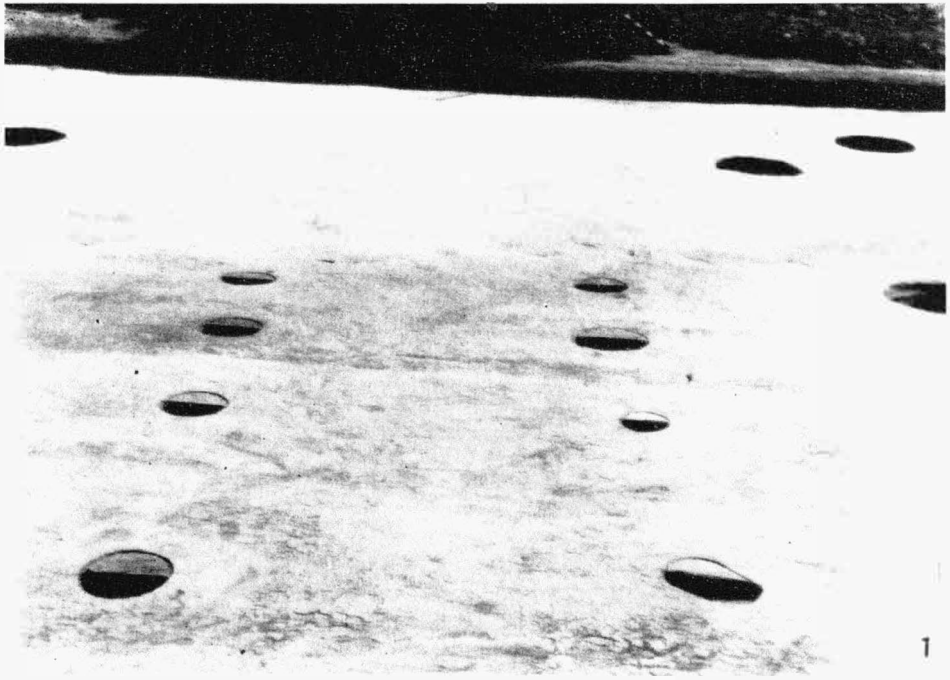
LUŽICKÁ SÍDLIŠTNÍ KERAMIKA Z HULÍNA (okr. Kroměříž)

VÁCLAV SPURNÝ, AÚ ČSAV Praha
(Tab. 13)

Zmíněná keramika byla objevena jižně od města, poblíž hranice katastru obce Záhlinic, kde JZD Hulín těží písek (parcela č. kat. 1629 až 1628/1 a 1631/1). K nálezu došlo v srpnu 1969 a byl zachráněn díky porozumění pracovníků JZD; bagr tu zasáhl objekt s tmavou výplní, z něhož se vyvalily velké kusy nádob, které vedoucí prací v cihelně p. L. Regentík shromáždil a nález pak ohlásil. Výzkum objektu pro rychlý postup těžby možný nebyl. Keramika není bohužel zachována všechna, neboť lžící bagru byla část výplně naložena na auto s pískem a odvezena. Záznam o nálezu byl pořízen v nejbližších dnech podle výpovědi svědků. Šlo o jámu zahloubenou do šterkopiskového podloží, barevně se zřetelně odlišující; její rozměry nebyly zaznamenány. Mocnost ornice v těchto místech činí 23—25 cm, pod ní bezprostředně leží šterkopisková vrstva. V bezprostředním okolí nebylo stop po dalších objektech a ani v předchozí době nebyly při těžbě žádné podobné objekty pozorovány, jak vypověděli pracovníci pískovny.¹

V keramice jsou zastoupeny tyto nádoby: 1. velká silnostěnná zásobnice vejčitého tvaru, žarem deformovaná, s vodorovně protaženými lalokovitými výčnělky na okraji. Celý povrch je svisle prstován; střep má světle rumělkovou barvu. Výška měřila asi 55 cm, Ø okraje 40 cm, Ø dna 20 cm. (Tab. 13, 2.) — 2. Zlomky okraje a stěn další zásobnice, shodné tvarem i provedením s předchozí. Ø okraje asi 35—37 cm, ostatní rozměry nezjistitelné. — 3. Malý zlomek okraje další silnostěnné zásobnice se zachovaným lalokem, vodorovně z okraje vytaženým. — 4. Velká amfora (osudí) s téměř válcovitým hrdlem, původně tuhovaného povrchu. Na zlomku podhrdlí je zachována výzdoba 4 rýh, lemujících pravděpodobně vypulínu. Ucha nejsou zachována. Ø okraje 34 cm, ostatní neměřitelné. (Tab. 13, 1.) — 5. Okrajový zlomek široce rozevřené velké nádoby, tvaru blíže neurčitelného, Ø okraje asi 60—62 cm. — 6. Zlomek se zbytkem kořene ucha (šlo o tzv. „květináč“) s vyhlazeným hrdlem a hrubším ostatním povrchem nádoby. — 7. Několik zlomků ze stěn zásobnic, patrně týchž, které jsou shora popsány. — Části nádob mají čerstvé lomy, způsobené zásahem bagru do výplně objektu. Po provedené konzervaci a kresebné rekonstrukci byla keramika uložena v archeologické sbírce muzea v Kroměříži (přř. čís. 120/69).

Keramika, patřící lužické kultuře, má sídlištní charakter a je datovatelná do stupně HA. Přesto, že jde o nález jinak běžný, jaké jsou zpravidla registrovány jen pro účely nálezového katastru, lze o něm uvést některá zjištění. Pro typologii zásobnic staršího období lužických popelnicových polí na Moravě potvrzuje, že jedním z tvarů tohoto období je zásobnice vejčitého tvaru, udržující se v podstatě beze změny od věteřovského typu.² Podobné nádoby věteřovské měly sice profilaci v horní třetině poněkud štíhlejší,³ jinak však jde o tentýž tvar, který později nabývá poněkud více roze-

Tab. 12

Lovčičky (okr. Vyškov). Sídlište velatické fáze stredodunajských popelnicových poli. 1 pôdorys domu AN - 2 pôdorys domu AR. — Siedlung der velatitzer Phase der mitteldonauländischen Urnenfelderkultur. 1 Grundriß des Hauses AN - 2 Grundriß des Hauses AR

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1969

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: Prof. dr. Josef Poulik, DrSc.
Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový
Překlady: H. Plátková, dr. R. Tichý
Kresby: Doc. dr. B. Klíma, B. Ludikovská, R. Skopal
Na titulní obálce: Kostěný hřeběn z doby římské z Mořic (okr. Prostějov)
Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21
Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné